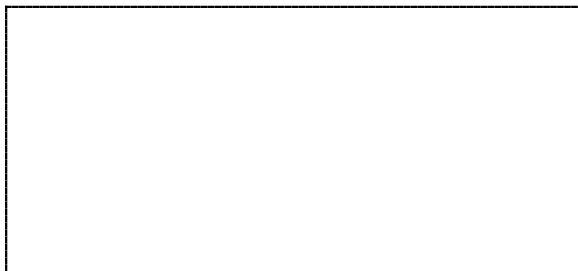


P 902041



PB-PP|B-31126
BELGIE(N)-BELGIQUE

DE BRUG



Maandblad van de Protestantse Kerk Mechelen Noord

behorende tot de Verenigde Protestantse Kerk in België

(verschijnt niét in januari en augustus)

65^{ste} jaargang nr. 9 - november 2021

Drukwerk verzonden tegen verlaagd tarief. Afgiftekantoor: 2800 Mechelen

Afz. / V.U.: ds J.H. Brouwer, Mechelsveldstraat 46, 2800 Mechelen

Website: www.protestantse-kerk-mechelen-noord.be
Facebook: www.facebook.com/VPKBMechelenNoord



Kerkgebouwen Keizerstraat 26-28
Secretariaat: 2800 Mechelen

Predikant: ds. J.H. Brouwer
Mechelsveldstraat 46
2800 Mechelen ☎ 015/20.51.54

**EREDIENST: IEDERE ZONDAG AANVANG: 10.00 u.,
MET KINDERNEVENDIENST EN BABY-OPVANG**

Rekening: **IBAN: BE41 0000 1657 8310, BIC: BPOTBEB1** t.n.v.
Protestants Evangelische Parochie

Rekening: **IBAN: BE97 7512 0773 6149, BIC: AXABBE22** t.n.v.
Diaconie Keizerstraat

*Alle artikelen verschijnen onder persoonlijke verantwoordelijkheid van de
inzender/ ondertekenaar. Plaatsing houdt geen impliciete instemming in van de
redactie of de kerkenraad.*

Gedenken

Veel mensen beschouwen gelovigen als levende fossielen. Ze zijn niet mee met hun tijd en horen thuis in een museum. En het helpt natuurlijk ook niet echt mee om dat beeld te corrigeren, dat velen van ons nog steeds vol heimwee terugkijken naar een verleden, waarin kerk en geloof nog met respect bekeken werden en centraal stonden in de maatschappij.

Ondertussen hebben we als christenen wel degelijk een boodschap aan het verleden. We staan in een traditie. Dat wil zeggen, dat we ons geroepen weten om de geestelijke schatten uit het verleden vruchtbaar te maken voor de wereld van vandaag met het oog op een heilzame toekomst. Het is die toekomst, die als het erop aankomt het ijkpunt vormt van ons handelen, omdat we geloven dat die aan God toebehoort. Diezelfde God die in het verleden bevrijdend heeft gewerkt. Diezelfde God die ons in het heden met liefde en zorg tegemoet treedt. Daarom hecht de Bijbel zoveel waarde aan het gedenken. Niet om te blijven hangen in het verleden, maar om daarin houvast en richting te zoeken voor vandaag en morgen. Om het niet op te geven ook al zien we niet altijd direct resultaat van onze inspanningen, om te blijven vertrouwen in die God die de Zijnen nooit in de steek heeft gelaten en die heeft beloofd om tot het eind van de wereld bij hen te zijn.

Ook als we deze maand onze overledenen gedenken staat dat niet in het teken van weemoedig achteromzien. We willen veeleer stilstaan bij de zegen die de Heer ons heeft geschonken in de mensen die Hij op onze weg bracht en ons bewust blijven van het feit dat Hij ons altijd nabij blijft, in vreugde en verdriet en dat Hij ons ook niet in de steek zal laten als onze aardse loop is volbracht. Daarom vindt die gedachtenis van de gestorvenen ook plaats op voleindingszondag, de laatste zondag van het kerkelijk jaar, waarop we vooruit mogen kijken naar de wederkomst van Christus om allen recht te doen en Zijn Koninkrijk op aarde te vestigen. Want God zal de werken van Zijn hand nooit loslaten, Zijn trouw is de rode draad door de geschiedenis heen.

We mogen dan ook de grote daden van God in het verleden steeds opnieuw in herinnering roepen, niet als een excuus om maar stil te blijven zitten afwachten wat er gaat komen, maar om ons eraan te herinneren dat Hij die in het verborgene met de wereld aan het werk is, ook ons roept om als Zijn kinderen te blijven omzien naar elkaar en te blijven werken aan een wereld waarin Zijn visioen van gerechtigheid en vrede dichterbij wordt gebracht.

JHB

Kerkraad

Tijden van Corona.

De kerkraadsvergadering hielden we op dinsdag 5 oktober in de kerkzaal om 19.45 uur. We begonnen de vergadering met het lezen van Joh. 8 verzen 21 t/m 36. Na het gebed bekrachtigden we de notulen van vorige vergadering, dinsdag 31 aug. Er werden geen agendapunten toegevoegd.

We evalueerden de voorbije erediensten van 5/09 met een gastpredikant, 12/09 onze startzondag, waarop we voor het eerst weer koffie dronken na de dienst, 19/09 met het H. Avondmaal en zondag 26/09, alle met onze eigen predikant. Op zondag 3/10 hadden we ook een gastpredikant. We evalueerden de kerkdiensten als goed. We besloten wel om bij het H. Avondmaal in de toekomst ook bekertjes te voorzien met druivensap.

We namen de correspondentie door waarna we aan de Themata begonnen. We bekeken de komende zondagen. 10/10 de Oogstdienst, we bespreken wie voor wat zorgt en de nodige aankopen doet. Georgette zorgt voor de nodige groenten en het fruit, ze zal deze ook weer, zoals vorige jaren, mooi uitstellen voorin de kerk. Voor de zondagen 7 en 14/11 moeten we gastpredikanten zoeken ter vervanging van ds. G. Snauwaert die wegens ziekte in de onmogelijkheid is voor te gaan in de kerkdiensten. We bespraken het Advent- en Kerstproject. We bespraken ook de kerkdienst van zondag 26/12 en hoe we deze invullen na 24/12 Kerstavonddienst en 25/12 Kerstdagviering. We bekeken ook de invulling van de Hervormingsdienst van zondag 31/10 die dit jaar doorgaat in de Zandpoortkerk.

We bekeken ook de mogelijkheid om weer een gezamenlijke kerkraadsvergadering te hebben met de Zandpoortkerk, in het verleden, voor Corona tijd, kwamen we eenmaal per jaar samen om de dingen te bespreken die we samen konden doen, zoals de Hervormingsdienst en een eventuele uitstap naar een zusterkerk en een bezoek aan de stad waarin deze gevestigd is! We bekeken ook welke kerkelijke activiteiten we weer kunnen opstarten. We bekeken ook of we een lijst kunnen opstellen van de zusters en broeders die voor Corona regelmatig in de kerk aanwezig waren en we nu al een tijdje moeten missen, we besloten om deze dan op te bellen en te bezoeken. We hopen en bidden dat ze de weg weer mogen vinden naar de kerk.

Na de Themata komen we aan de verslagen, waarin A(ntwerpen)-B(russel)L(imburg) de districtsvergaderingen en ook de komende

Synodevergaderingen van 13 en 20/11/21. We stelden de punten vast voor de komende kerkraadsvergadering die we hopen te houden op dinsdag 16/11. Na de rondvraag sloten we de vergadering met een avondlied!

Heeft u iets te melden of heeft u een suggestie laat ons dit weten via mail, briefje!

Dus de volgende vergadering plannen we op dinsdag 16 november in de kerkzaal om 19,45 uur.

Georges

Samenstelling kerkraad

Predikant:	ds J. Brouwer	015 - 20 51 54
Ouderlingen:	Georgette Saliba	015 - 41 31 85
	Geert Van Cammeren	015 - 31 97 64
	Xavier Van Lierde	0485 - 71 71 08
Diaken:	Georges Vandensavel	015 - 61 02 03 / 0476-93 99 18

Verjaardagen

11	november	Naomi Ntamba
15	november	Wibe Brouwer
17	november	Daniël Van Cammeren
29	november	Nelly Luteijn.



We wensen al deze jarigen een fijne verjaardag, maar bovenal Gods rijke zegen !

Huwelijk

Na 5 jaar samen-zijn traden op dinsdag 19 oktober jl. Guido Jans en Birgit Christensen officieel in het huwelijk. Ook als kerkgemeente wensen we hun alle geluk van de wereld. Dat de Heer hen moge zegenen en voor elkaar bewaren en dat ze elkaar tot steun mogen zijn in goede en kwade dagen.



Liedboek

In ons liedboek, zingen en bidden in huis en kerk, staan mooie liederen, maar ook mooie vertellingen en gedichten. Misschien heb je er al enkele gelezen. Bij elke uitgave van ons kerkblad tracht ik een vertelling of gedicht te brengen.

Op bladzijde 909 staat het volgende door Gabriël Smit:

Antwoord

*Soms ben ik bang dat u niet blijft,
dat uw voeten leegbloeden op lege
wegen, dat uw zachtmoedige handen tegen
zoveel verraad, zoveel weerspanningheid*

*In mensen en dingen niet bestand
zijn, dat u zeggen zult: ik had beter
moeten weten, mensen waarheid leren
is waanzin, leugen hun vaderland.*

*Moet ik u dan nu, in de kribbe,
waarschuwen? Zeggen: doe het niet,
doe het anders, laat uw moeder vergeten*

*Wat de engel sprak? Uw eigen stilte
- nacht, sterren, adem - zingt uw lied
van antwoord: zelfs op aarde vrede.*

Uitgekozen door Georges

Erediensten

Alle diensten gaan door in het kerkgebouw aan de Keizerstraat 26, aanvang telkens om 10.00 uur, tenzij anders vermeld.

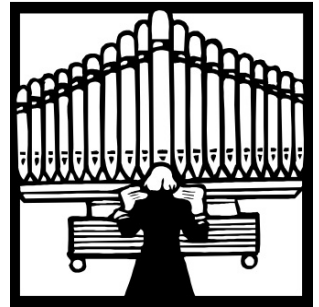
Zondag 07 november organist: P. Oerlemans
ds J. Van Hees 2^e collecte: Synodale kas

Zondag 14 november organist: E. Poncin
ds. P. Schipper 2^e collecte: Zending

Zondag 21 november organist: M Faure
ds J.H. Brouwer 2^e collecte: Rwanda
Voleindingszondag; H. Avondmaal

Zondag 28 november organist: Th. de Jongh
ds J.H. Brouwer 2^e collecte: Orgelfonds
Eerste Zondag van de Advent

Zondag 05 december organist: P. Oerlemans
ds E. Delen 2^e collecte: Kerkblad
Tweede Zondag van de Advent



Agenda

11 nov Bijbelavond, 20u Kerkzaal
16 nov Kerkraad, 19u45 Kerkzaal
18 nov Bijbelmiddag, 14u30 Kerkzaal



Synodevergadering

Uw voorbede wordt gevraagd voor de synodevergadering van onze kerk, die op de zaterdagen 13 en 20 november doorgaat in Brussel. Moge alles wat daar besloten wordt dienen tot Gods eer, de bloei van Zijn Kerk en de verhaasting van de komst van Zijn Rijk!

Gebed om kracht en goddelijke leiding

*Leid mij Heer, o machtig Heiland,
door dit leven aan uw hand.
Ik ben zwak, maar Gij zijt machtig,
wees mijn Gids in 't barre land.
Gij, mijn sterkte, Gij mijn leider.
vul mij met uw Geest steeds meer.
Vul mij met uw Geest steeds meer.*

*Laat mij zijn een Godsgetuige,
sprekend van U meer en meer.
Leid mij steeds door uwe liefde,
groeïend naar uw beeld, o Heer.
Brood des Levens, brood des hemels,
voed mij dat ik groei naar U.
Voed mij dat ik groei naar U.*

*Laat door mij uw levend water
vloeien als een klare stroom.
O, Heer Jezus, 't wordt steeds later
dat uw Geest over allen koom'.
Machtig Heiland, mijn Verlosser,
kom, Heer Jezus, in Uw kracht.
Kom, Heer Jezus, in Uw kracht.*

JdH 108, gekozen door N.NAFARIN.

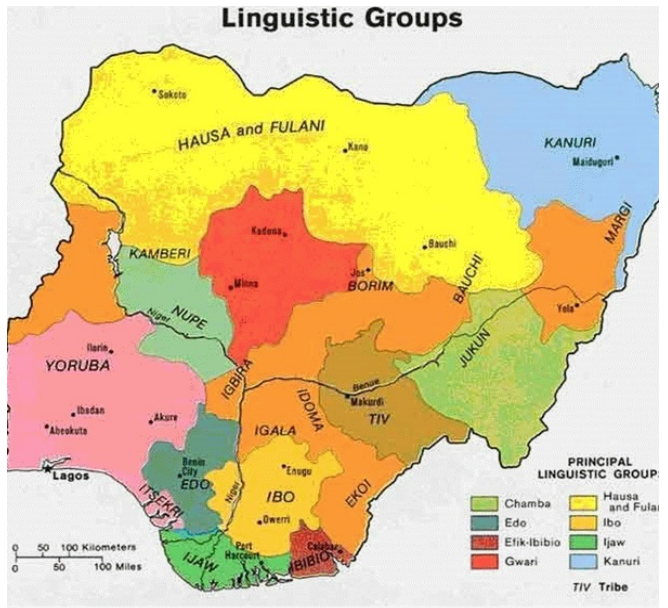
Afscheid van het moederland

Beste lezers en lezeressen, de voorbije maanden hebben we samen een toertje gemaakt door Nigeria, het geboorteland van mijn vrouw Sandra. Het is misschien wel het enige land ter wereld dat ontstaan is uit een boekhoudkundige verrichting: de Britten hadden in dit deel van West-Afrika twee kolonies, waarvan de noordelijke verlieslatend was en de zuidelijke winstgevend. Om de cijfers van hun boekhouding in blauwe inkt te kunnen schrijven voegden ze beide kolonies in 1914 samen (de "amalgamatie"). Op het eerste zicht heeft het land weinig gemeen met ons eigen België, hoewel bij nader toezien meerdere uitdagingen toch overeenkomen.

Zowel in België als in Nigeria wordt het bestaan zelf van de staat door sommigen betwist. In België bestaat een politieke stroming die streeft naar een onafhankelijke republiek Vlaanderen (al of niet met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest erbij, maar zonder Wallonië). Ook in Nigeria zijn sommigen van mening dat hun land beter in twee of drie zou gesplitst worden. Anderen zien heil in een ver doorgedreven federalisme (dit wil zeggen veel meer autonomie geven aan de deelstaten). Klinkt bekend, niet?

Zowel België als Nigeria zijn meertalige landen. België is verdeeld in taalgebieden waarin het gebruik van de drie landstalen wettelijk strikt wordt geregeld. Die

Belgische taalwetten beoogden oorspronkelijk het Nederlands in Vlaanderen te beschermen tegen de verfransing. Nigeria heeft één officiële taal (Engels), drie nationale talen (Hausa, Yoruba en Igbo, zijnde de "grotere" talen) en honderden "kleinere" talen. Stel je die talen niet voor als onbeduidende dialecten: Hausa wordt door 47 miljoen mensen als moedertaal gesproken, Yoruba door 50



miljoen en Igbo door 42 miljoen! Ter vergelijking, Nederlands heeft zo'n 25 miljoen sprekers. En toch, ondanks die grote aantallen sprekers is de toekomst van de inheemse Nigeriaanse talen niet verzekerd: uit een peiling in 2005 onder Igbo's bleek dat 56,5 % Engels verkoos voor mondelinge communicatie, 73 à 83 % voor media en zelfs 91,5 % voor schriftelijke communicatie. Engels wordt gezien als de taal van status en economische opportuniteit. Het is de taal van de regering, het onderwijs en de handel. Nigerianen schakelen dikwijls binnen één zin van hun eigen taal naar Engels of Pidgin (*) en omgekeerd. Mijn eigen vrouw Sandra zegt dat ze minder goed haar moedertaal Edo (**) spreekt dan haar moeder, die het op haar beurt weer minder kent dan haar grootmoeder. De Engelse taal werd vanaf 1842 door christelijke zendelingen verspreid en als belangrijkste instructiemedium gebruikt in hun scholen. Toch zal Nigeria niet gauw totaal verengelsen: het openbaar onderwijs is te slecht, er is nog veel analfabetisme en 30 % van de bevolking werkt nog op het land. Maar wie elke maand moeite heeft om de eindjes aan mekaar te knopen, heeft geen tijd om zich te bekommeren over het al of niet voortbestaan van zijn taal!

Zowel België als Nigeria worden geconfronteerd met de gevolgen van de klimaatverandering. De zware overstromingen van 14 juli 2021 in de Vesdervallei liggen ons Belgen nog vers in het geheugen. In Nigeria veroorzaakt de klimaatverandering in het zuiden overstromingen na plotse regenval, en in het noorden droogte en verwoestijning. De petroleumindustrie in de Nigerdelta is één van de zwaarste vervuilers, vooral omdat het gas dat vrijkomt bij de oliewinning wordt afgefakkeld als afvalproduct in plaats van het nuttig te gebruiken. In 2005 had Nigeria volgens de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties de hoogste ontbossingsgraad ter wereld. In de jaren 1950 had de toenmalige koloniale overheid grote stukken land gereserveerd om als natuur te bewaren voor komende generaties, maar daar blijft vandaag nog maar weinig van over. Alleen al tussen 1990 en 2005 werd 37,5 % van de wouden gekapt, met als gevolgen onder meer bodemerosie, verlies van biodiversiteit en verwoestijning.

Zowel in België als in Nigeria wordt gedebatteerd over de neutraliteit van de overheid. In België is er al dertig jaar lang discussie of ambtenaren tijdens de uitoefening van hun ambt uiterlijke tekenen mogen dragen van een geloofs- overtuiging. Toen regeringscommissaris Ihsane Haouach in een vraaggesprek (Le Soir 03/07/2021) leek te suggereren dat de scheiding tussen religie en staat zou moeten evolueren naarmate de demografie verandert (dit wil zeggen naarmate het percentage moslims stijgt), veroorzaakte dat zo een heisa dat ze zich genooddaakt zag ontslag te nemen (***). Ook in Nigeria is neutraliteit een heet hangijzer, met christenen die meestal de

seculariteit van de staat voorstaan en moslims die veelal ijveren voor een zo breed mogelijke toepassing van de sharia (islamitische wet). Nigeria is officieel seculier, maar twaalf noordelijke deelstaten met een moslimmeerderheid hebben wel de sharia ingevoerd, wat natuurlijk in tegenspraak is met mekaar. In principe geldt de sharia enkel voor moslims, maar de toepassing ervan heeft uiteraard evenzeer implicaties voor niet-moslims. Zo bijvoorbeeld is het in sommige staten verboden dat mannen en vrouwen dezelfde taxi's of bussen nemen en dit soort gendersegregatie geldt voor iedereen, moslim of niet. Ook bestaan twee rechtssystemen naast mekaar, die beide betaald worden uit de schatkist en dus door alle belastingbetalers, terwijl één van de twee systemen slechts voor één religieuze groep toegankelijk is. De islam wordt als enige religie meermaals vernoemd in de Nigeriaanse grondwet, zeer tot ongenoegen van de niet-moslims. In moslimlanden is de islam bijna altijd staatsgodsdienst, omdat dit geloof de ambitie heeft het hele leven van de geloofsgemeenschap te regelen, ook buiten de louter persoonlijke of familiale sfeer. In een land als Nigeria met zo'n grote aantallen niet-moslims, kan dat niet anders dan tot spanningen leiden die soms uitmonden in orgieën van geweld (toen de sharia werd ingevoerd in de staat Kaduna vielen bij rellen meer dan 1.000 doden).

Zowel in België als in Nigeria stijgt de bevolking, wat beide landen voor uitdagingen stelt. In België is de toename vooral aan immigratie te wijten. Nigeria is vooral een emigratieland, hoewel het ook een heleboel al of niet tijdelijke immigranten ontvangt uit de buurlanden. De snelle toename van de bevolking in Nigeria is echter niet aan immigratie te wijten, maar aan hoge vruchtbaarheidscijfers (het vruchtbaarheidscijfer van een gegeven land is het aantal kinderen dat een vrouw gemiddeld baart in de vruchtbare periode van haar leven). Bijkomend aandachtspunt: de vruchtbaarheidscijfers zijn hoger in noordelijk dan in zuidelijk Nigeria, wat in de toekomst invloed kan hebben op politieke machtsverhoudingen. De oorzaak van het verschil is wellicht de hogere scholingsgraad van zuidelijke meisjes (minder dan 10 % van de zuidelijke meisjes is ongeletterd, terwijl dat bij hun noordelijke zusters 2/3 is). Hoe meer vrouwen geschoold zijn, hoe minder kinderen ze hebben. In beide landen, België en Nigeria legt de groeiende bevolking een toenemende druk op de omgeving en de natuurlijke hulpbronnen.

Zowel in België als in Nigeria zullen christenen in de toekomst een minderheid zijn, met dien verstande dat in absolute cijfers het aantal christenen in Nigeria groeit en in België krimpt. De kerken zullen zich moeten bezinnen hoe zij vanuit die minderheidspositie toch betekenisvol kunnen bijdragen in het leven van de natie.

Jullie zien dat Nigeria meer gemeen heeft met België dan je op het eerste zicht zou zeggen. Bovendien zijn een heleboel uitdagingen waarmee de mensheid thans wordt geconfronteerd niet nationaal, maar wereldwijd, denken we maar aan klimaatverandering, migratiestromen, terrorisme en georganiseerde misdaad, gelijke kansen en ongelijkheid. Het zou ons helpen, mochten we ons perspectief verbreden, we zouden allicht duidelijker zien dat we als mensen allemaal op één en dezelfde aardbol leven en dat we er met groepsegoïsme en winstbejag op korte termijn niet zullen komen. Ik hoop echt dat ik jullie met deze reeks artikels een beetje meer inzicht van binnenuit heb kunnen geven in Nigeria, het volkrijkste land van Afrika, een land met een jonge bevolking, bruisend van energie en creativiteit.

En wie weet, misschien begrijpen we op die manier ook beter onszelf en ons eigen land België...

God zegene Nigeria!

God zegene België!

Hugo Wilmaerts

Geraadpleegde bronnen:

- Daniel E. Agbiboa (16/04/2015): Sharia and the Nigerian Constitution: Strange Bedfellows?
- Engelse Wikipedia
- La Croix Africa
- BBC Focus On Africa

Noten:

- (*) Pidgin: mengtaal met hoofdzakelijk Engelse woordenschat en deels inheemse grammatica
- (**) Edo: taal door zo'n 2 miljoen mensen gesproken in Benin City en omgeving (en voorheen in het koninkrijk Benin dat bestond van ongeveer 1200 tot het in 1897 geannexeerd werd door het Britse Imperium). Thans bestaat een beweging die ernaar streeft de studie van de Edo-taal een verplicht vak te maken in alle scholen van de deelstaat Edo, omdat de taal een merk is van culturele identiteit. Of zoals de 19^e eeuwse Vlaamse taalstrijder Prudens Van Duyse in 1836 zei: "de tael is gantsch het volk".
- (***) De scheiding tussen religie en staat was in 1830 één van de principes waarop het jonge België werd gegrondvest: na slechte ervaringen onder het Hollands Bewind (1815-1830) wilde de Rooms-katholieke Kerk vermijden dat de staat zich nog met kerkzaken zou bemoeien, terwijl de liberalen niet wilden dat de Rooms-katholieke Kerk de staat zou domineren (bijna de volledige bevolking was toen Rooms-katholiek).

NBV21: hoe vroom moet een vertaling zijn?

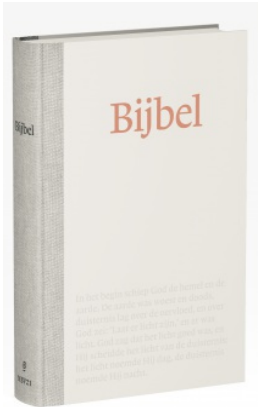
Toen de NBV in 2004 verscheen, heb ik mee de schouders eronder gezet om hieraan ook in Vlaanderen ruchtbaarheid te geven. De NBV verdiende dat in mijn ogen. De NBV was een interessante en eerbare poging om op een wetenschappelijk verantwoorde manier een vertaling te maken van dat vreemde, fascinerende conglomeraat van oude geschriften, dat wij de Bijbel noemen. De vertaalprincipes waren in de aanloop ernaartoe helder uiteengezet, en middels 'Werk in uitvoering' konden we het proces op de voet volgen.

Dat was een spannende tijd. De slogan 'brontekstgetrouw en doeltaalgericht' was mij uit het hart gegrepen (ja: het woord 'hart' mag ook hier blijven staan). Ook Luther zou het project hebben toegejuicht, zeker weten. Wat mij erg aansprak, was dat de NBV geen semiplechtig bijbeltaalje produceerde, maar elk vogeltje liet zingen zoals het gebekt is. Niet simpel, want ook dit moest consequent en controleerbaar gebeuren (je bent wetenschappelijk, of niet).

Achteraf bleek al snel dat consistentie in het toepassen van de eigen basisregels niet het sterkste punt van de NBV was, zeker niet als je het bijbel-breed bekeek. De revisie betekent dan ook voor een niet gering deel dat de NBV zichzelf op dit punt corrigeert. Aan de vertaalprincipes zelf is niet getornd, ze zijn alleen consequenter toegepast. Daarbij valt wel op dat men een minder rigide houding heeft aangenomen als het gaat over het behoud van Hebreeuws/Grieks idioom. Als het de betekenis niet stoort, hoeft een taalkenmerk niet meer per se wegvertaald te worden. Mooi, dat geeft karakter aan de tekst. Ook is er in de NBV21 een grotere gevoeligheid aan de dag gelegd voor functionele concordantie als stijlkenmerk, niet alleen binnen een tekstgedeelte of een bijbelboek, maar door de hele Bijbel heen. De vele en verschillende bijbelboeken vormen immers – samen gelezen – een nieuw geheel, een tekst met een eigen textuur, die nieuwe betekenissen genereert. Het is precies dit feit dat aan Gods stem zoals die in de Bijbel klinkt dat polyfone karakter geeft, inclusief tonale verschuivingen, en dissonanten. Kort gezegd: De intrinsieke kwaliteit van de NBV komt in de NBV21 sterker aan het licht dan in het origineel. Een ander punt is dat men blijkbaar beseft heeft dat het niet goed is om in een vertaling van een lastig vers ook meteen al te willen meegeven wat er bedoeld wordt (preciezer: wat de vertaler denkt dat er bedoeld wordt). Zie bij wijze van voorbeeld Marcus 10: 15.

NBV: Ik verzeker jullie: wie niet als **NBV21:** Ik verzeker jullie: wie niet als een kind *openstaat voor* het koninkrijk een kind het koninkrijk van God van God, zal er zeker niet binnengaan. *ontvangt*, zal er zeker niet binnengaan.

Ik denk dat deze zelfcorrectie broodnodig was voor de NBV, en ik hoop dat de NBV21 hier inderdaad stevig heeft gesnoeid. Een 'tekst die werkt' hoeft echt niet meteen begrepen te worden. De lezer moet ook een inspanning doen. Hoe zou hij anders ooit iets kunnen leren? Ja, ik wil nog wel een stapje verder gaan: het moet mogelijk zijn dat de lezer gewoon niet begrijpt wat er staat. Niet elk tekstgedeelte is even helder. En het was me nogal een andere wereld waarin de profeten en apostelen leefden. Die begrijp je niet zomaar, die maak je je niet zomaar eigen. Sterker nog: die moet je je misschien niet eigen maken (in de zin van: proberen te herformuleren binnen categorieën die je al kent), want dan is niet alleen de charme eraf, maar is ook de kans verkeken dat je echt iets nieuws hoort. Het 'anders-zijn' zit ook en juist in de taal, in de structuur en in het idioom. Zonder een basiskennis van het bijbels abc zal het niet gaan. Het enthousiasme over de vertaling van sarx (zo'n woord waarin het hele Griekse wereldbeeld zit) met woordgroepen rond 'aards' deel ik dan ook niet.



Hier wordt geen probleem opgelost (hoe zou dat kunnen!), maar naar een andere woordgroep verplaatst. Tot de niet weg te vertalen tekstkenmerken hoort ook de wereldvisie die in de taal zelf is ingebakken. Bij oude teksten zullen we dus altijd hulp nodig hebben van specialisten. Maar – niet onbelangrijk om de zaken helder te houden – hun uitleg kan het beste uit de vertaling zelf worden geweerd.

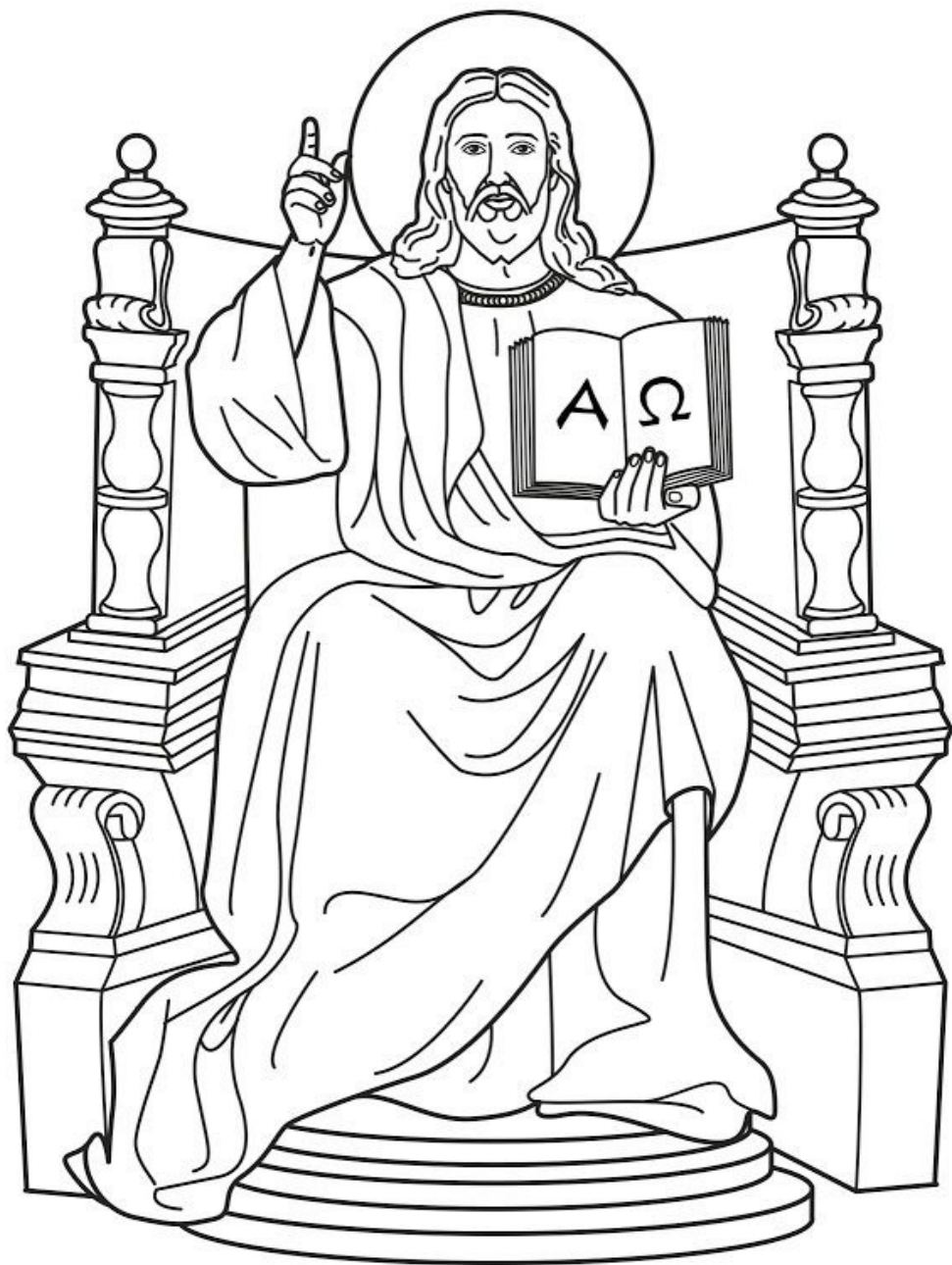
Dit brengt mij op een ander punt: bij de revisie heeft men, zo lees ik overall, bijzonder veel belang gehecht aan de 'feedback' van de lezers. Ik vermoed dat dat in grote meerderheid gelovige lezers zullen zijn geweest. Dat is mooi. Elke stem telt, en het kan nooit kwaad te weten waar gevoeligheden liggen. Maar het kan toch niet zo zijn dat door dit soort feedback ernstige vertaalkeuzes al dan niet opnieuw ter discussie worden gesteld. Daar komt nog bij dat degenen die hun stem verheffen, altijd degenen zijn die het met iets niet eens zijn. Dus is deze feedback op z'n minst eenzijdig te noemen. Ik denk hierbij aan zaken zoals de eerbiedskapitaal of vertaalkeuzes die ongewenste theologische gevolgen hebben. Veel gelovigen zien graag hun eigen godsbeeld bevestigd door de Bijbel. Dit heeft op de vertaalcommissie gewogen, ook als ze zeggen dat het hun vertaalkeuzes uiteindelijk niet heeft bepaald. Het opvallendste voorbeeld is in dit blad reeds uitgebreid behandeld: de vertaling van de dreigzin bij het tweede gebod.

Het gaat mij niet om de vertaaloptie die men uiteindelijk gekozen heeft, maar om het verschijnsel zelf dat er druk is uitgeoefend op professionele vertalers om een schokkende zin uit de NBV wat te verzachten. Voor het geval u niet direct paraat hebt waarover het gaat: in de NBV staat dat God 'de kinderen laat boeten voor de schuld van hun ouders' als zij andere goden hebben aanbeden. 'Zo zit God toch niet in elkaar', 'Hij zal nooit kinderen laten opdraaien voor wat hun ouders hebben gedaan', wisten sommige gelovigen zeker. Ook de begeleidingscommissie meende dat de notie van 'onvermijdelijkheid' hier niet op haar plaats is: 'Er is immers bij God altijd de mogelijkheid van ommekeer.' Dat mag men geloven, maar dat is geen argument dat een vertaalkeuze mag beïnvloeden. Ik vrees dat het dat wel heeft gedaan.

De kans is nu dan ook groot dat u – als u straks het tweede gebod leest in de NBV21 – helemaal niet meer doorhebt dat hier een jaloerse of een na-ijverige God aan het woord is (dat emotionele adjectief was door de NBV in 2004 al wegvertaald). Toch is dat onmiskenbaar een eigenschap van de God die in dit bijbelboek door de tekst heen zichtbaar wordt. In andere bijbelboeken kan Hij anders zijn, zeker, maar in dit deel van de bijbelse geschriften accepteert God absoluut niet dat zijn mensen Hem inwisselbaar achten of negeren. Doen ze dat toch, dan ontbrandt Hij in toorn (of kookt Hij van woede als u dat liever leest) en haalt Hij uit, fors en met collateral damage. Lees Exodus, Rechters en de boeken Samuel nog maar eens. Zonder historisch besef kun je oude boeken (ook de heilige boeken) niet goed lezen. Ook Gottes Sein ist im Werden.

Vroeger schrok ik trouwens elke zondag weer wakker als die zin uit de tien geboden werd voorgelezen. Ik vond hem inderdaad schokkend. En daarom liet ze me niet los, die gedachte dat er een onvermijdelijk, zelfs oorzakelijk verband zou kunnen bestaan tussen het wangedrag van één generatie en het leed dat volgende generaties zou moeten ondergaan. Vandaag zeg ik: dat primitieve aanvoelen van de werkelijkheid was zo gek nog niet. Het klinkt zelfs bijzonder adequaat. Denk aan de opwarming van de aarde. Verontrustende zinnen uit de Bijbel zetten mij vaak het meest aan het denken. (Waarom moet ik nu opeens weer aan Luther denken?) Juist omdat ze niet direct te vatten zijn, doen ze een appel op de lezer/hoorder. Ze spreken aan op een dieper niveau dan enkel het begrip. God gaat dan ook ons begrip te boven. Gelukkig maar, want dan kan ik in zijn boek misschien ook eens iets anders horen dan in menig – goedbedoelend – theologenhart is opgeklommen.

Dick Wursten, 'NBV21: hoe vroom moet een vertaling zijn?' in: Met Andere Woorden 40/2 (oktober 2021), 56-61.



'Ik ben de alfa en de omega,' zegt God, de Heer,
'Ik ben het die is, die was en die komt, de Almachtige.'